

VIẾT BÀI LÀM VĂN SỐ 1 : _____

CẢM NGHĨ VỀ MỘT HIỆN TƯỢNG ĐỜI SỐNG (HOẶC MỘT TÁC PHẨM VĂN HỌC)

(Bài làm ở nhà)

KẾT QUẢ CẦN ĐẠT

Viết được bài văn bộc lộ những cảm nghĩ chân thực của bản thân về một đề tài gần gũi, quen thuộc trong đời sống (hoặc về một tác phẩm văn học).

I - HƯỚNG DẪN CHUNG

Để làm tốt bài văn này, anh (chị) cần :

1. Ôn lại những kiến thức và kĩ năng tập làm văn đã học trong chương trình Ngữ văn THCS, đặc biệt là về văn biểu cảm và văn nghị luận. Chú ý rèn luyện thêm những mặt còn yếu (ở các khâu tìm ý, lập dàn ý hoặc diễn đạt,...).
2. Ôn luyện những kiến thức và kĩ năng về tiếng Việt (đặc biệt là về câu và các biện pháp tu từ) để lời văn của bài làm phù hợp với yêu cầu bộc lộ cảm nghĩ của cá nhân.
3. Quan sát, tìm hiểu và tìm cách diễn đạt những xúc cảm, suy ngẫm về những hiện tượng gần gũi, quen thuộc trong đời sống.
4. Đọc lại những tác phẩm văn học yêu thích, nhất là những tác phẩm (đoạn trích) được học trong chương trình Ngữ văn lớp 9, để :
  - Tìm hiểu kĩ nội dung cơ bản và những nét nghệ thuật đặc sắc của tác phẩm (đoạn trích).
  - Ghi lại những ý nghĩ và tình cảm chân thực của mình về toàn bộ hoặc về một mặt, một khía cạnh nào đó trong tác phẩm (đoạn trích).

II - GỢI Ý ĐỀ BÀI

1. Ghi lại những cảm nghĩ chân thực của anh (chị) về một trong các sự việc, hiện tượng hoặc con người sau :
  - Những ngày đầu tiên bước vào trường trung học phổ thông.
  - Thiên nhiên và đời sống của con người trong thời khắc chuyển mùa (sang thu, sang đông hoặc sang xuân,...).
  - Một người thân yêu nhất của anh (chị) : cha, mẹ hoặc bạn,...
2. Nêu cảm nghĩ sâu sắc nhất về một câu chuyện anh (chị) đã học mà đến nay vẫn không thể nào quên (ví dụ : *Chuyện người con gái Nam Xương, Chiếc lược ngà, Bức của Xi-mông,...*).
3. Phát biểu cảm nghĩ về một bài thơ hoặc một nhà thơ mà anh (chị) yêu thích.

III - GỢI Ý CÁCH LÀM BÀI

1. Tìm hiểu kĩ đề bài để xác định rõ :
  - Đề bài đòi hỏi phải bộc lộ những cảm xúc và suy nghĩ về sự vật, sự việc, hiện tượng, con người, hoặc tác phẩm (đoạn trích) nào ?
  - Những cảm xúc và suy nghĩ đó cần đạt được những yêu cầu nào (phù hợp với đề bài ; chân thành, không khuôn sáo, không giả tạo ; được bộc lộ rõ ràng, tinh tế,...) ?
2. Tìm những cảm nghĩ đáp ứng được các yêu cầu mà anh (chị) vừa xác định.
3. Xây dựng bố cục sao cho những cảm xúc và suy nghĩ đó được nổi bật lên ở bài làm (phần mở bài phải giới thiệu được đề tài và gây hứng thú cho người đọc ; phần thân bài phải lần lượt trình bày các cảm nghĩ theo một trình tự hợp lí ; phần kết bài phải thu tóm được tinh thần và nội dung cơ bản của bài làm, đồng thời lưu lại được những cảm xúc và suy nghĩ nơi người đọc).
4. Chú ý tránh mắc lỗi chính tả, từ ngữ, ngữ pháp,... Cố gắng sử dụng các phép tu từ một cách hợp lí, sáng tạo để câu văn thêm sức gợi cảm.

CHA THÂN YÊU NHẤT CỦA CON⁽¹⁾

Bây giờ đã khuya lắm rồi và ánh trăng đang soi rọi cho con viết lá thư này. Con không sao ngủ được vì quá xúc động khi nghĩ đến việc chỉ vài ngày nữa, cha sẽ phải già từ Bưu điện, trút bỏ bộ đồng phục xanh lá cây đã phai màu của mình để nghỉ hưu.

Suốt bao nhiêu năm, cha đã làm người đưa thư trong cái thị trấn này. Cha đã đạp xe dọc theo những đại lộ hay những phố nhỏ chật hẹp, gõ cửa và đem đến tin tức của một người họ hàng, đem những lời chào nồng nhiệt từ một nơi xa xôi nào đó [...]. Chiếc phong bì nào cũng đều chứa đựng những tin tức được mong chờ từ lâu. Con muốn cha biết được rằng con vô cùng kính yêu cha cũng như khâm phục biết bao nhiêu cái công việc cha đã làm cho hàng vạn con người [...]. Khi con nghĩ về hàng ngàn cây số cha đã đạp xe qua, đem theo một túi nặng đầy thư, ngày này qua ngày khác, năm này qua năm khác, dù trời nắng hay mưa, lòng con tràn ngập niềm tự hào khi tưởng tượng ra niềm vui mà cha đem lại cho những ai đợi chờ tin tức từ những người họ yêu dấu. Cha đã gắn kết những trái tim lại với nhau như một nhịp cầu vồng.

[...] Cha ơi, suốt cả cuộc đời mình cha đã đi đưa thư cho người khác, nhưng chưa bao giờ cha nhận được một bức thư nào [...]. Chắc đã từng có lúc cha ước ao nhận được thư. Và giờ đây, con, con gái nuôi của cha, đang viết thư, lá thư đầu tiên gửi cho cha. Con muốn cảm ơn cha vì tình thương yêu và sự chăm sóc mà cha đã dành cho con. Ngày mai, con sẽ lên thành phố và từ đó gửi bức thư này đi, để biến nó thành một lá thư thực sự. Nhưng trước khi làm điều này, con muốn cha biết bí mật của con. Khi nào con lớn lên, con sẽ mang chiếc túi thư của cha, đạp xe dọc theo những con đường xanh rợp bóng cây quen thuộc mà cha vẫn đi và trở thành người mang tin cho những ai đang ngóng đợi thư. Cha ơi, cha đừng lo lắng. Con sẽ làm nốt những công việc mà cha đang bỏ dở và cố gắng để trở thành một bưu tá giỏi như cha.

Con gái yêu của cha
Xiao Jun

(Theo Những bức thư đoạt giải UPU,
NXB Bưu điện, Hà Nội, 1999)

(1) Thư của một học sinh Trung Quốc, giải Nhất trong cuộc thi viết thư do Liên minh Bưu chính quốc tế tổ chức năm 1994.

LẤP LÁNH HỒN TA MẶN GIÓ KHOI

[...] Huy Cận chưa bao giờ ngừng làm thơ. Và cũng kì diệu thay, qua suốt sáu mươi năm cầm bút, ở giai đoạn nào của nền văn học Việt Nam hiện đại, Huy Cận cũng “cứ tự nhiên” được đặt vào vị trí của nhà thơ hàng đầu trong tâm hồn người đọc.

Và đối với riêng tôi, sau gần bốn mươi năm cầm bút, chưa bao giờ ông không khiến tôi ngạc nhiên đến ngỡ ngác trước thơ ông!

- *Đêm mưa làm nhớ không gian
Lòng run thêm lạnh nỗi hàn bao la.*
- *Roi rơi... dịu dịu, rơi rơi
Trăm muôn giọt nhẹ nổi lời vu vơ.*
- *Thuyền đậu thuyền đi hạ kín mui
Lua thua mưa biển ấm chân trời...*
- *Con trẻ thuyền ai ra giỡn nước
Mưa xuân tươi tốt cả cây buồm.*

Làm sao ông lại có thể viết về mưa buồn, mưa vui như kiếp người mà hay như thế nhỉ? “Mưa xuân tươi tốt cả cây buồm”, còn ai có thể viết về vẻ đẹp mưa xuân đến thấm nhuần cả vạn vật, đất trời, tạo nên sự huyền ảo của hồi sinh như thế không?

Thế rồi với mùa thu, cái mùa thu đẹp nhất của một năm, nhưng cũng là cái mùa đã từng đi lại đến “mòn đường đứt cỏ” trong thơ ca cổ kim, đông tây; Huy Cận viết thế nào nhỉ?

*Vi vu gió hút nẻo vàng
Một trời thu rộng mấy hàng mây nao.*

[...] Với một tâm hồn thơ lớn khiến cho nỗi buồn từ sự xót thương con người có lúc như lan thắm đến cả vũ trụ thì tình yêu và niềm vui từ những niềm vui và tình yêu con người, cũng sẽ rất tự nhiên toả ra với trời đất:

*Bay cao bay vút
Chim biến mất rồi
Chỉ còn tiếng hót
Làm xanh da trời...*

[...] Thế rồi ông viết bài thơ *Ta viết bài thơ gọi biển về*. Gọi biển về hay ông gọi chính ông sau những tháng năm vất vả với đời, với những đóng góp lớn lao rất đáng để bình tâm, thanh thản:

*Rồi một ngày kia hết ở đời
Cho ta theo biển khoả chân trời
Điều chi chưa nói xin trao sóng
Lấp lánh hồn ta mặn gió khơi.*

(Theo Trần Ninh Hồ,
báo *An ninh Thủ đô*, ngày 18 - 2 - 2006)